

ARMAND DE FLUVIÀ / Heraldista i genealogista

Lligams de sang

L'heraldista i genealogista Armand de Fluvià lamenta que Catalunya actualment no tingui escut, tot i ser el més antic de la Península Ibèrica i d'Europa. Expert en llinatges, treballa en una base de dades que recull més de 54.000 cases sobiranes

Estudiós insaciable

De tots els tipus d'arbres que existeixen al món, el que més interessa a Armand de Fluvià (Barcelona, 1931) és el genealògic. Fa anys que es mou per l'espèc brancam d'ascendents i descendents de famílies reials i plebees, estudiant parentius. De Fluvià diu que els noms, com tot en aquesta vida, tenen un significat i un origen. El seu, Armand, és de procedència germànica i vol dir «home fort».

—Dient-se de Fluvià hauria d'entendre que vostè té uns orígens nobles?

—«En principi la partícula *de* és un indicatiu de noblesa, però no una prova. A l'edat mitjana a moltíssimes cases de pagès la gent es coneixia com el Joan del Pujol, per exemple, i aquest *de o del* en alguns casos ha quedat i en la majoria es va perdre».

—El govern espanyol ha presentat un projecte de llei per tal que, en cas de no haver-hi acord entre els progenitors, el primer cognom del

Armand de Fluvià i Escorça (Barcelona, 1931) és llicenciat en dret. Fundador i president de la Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia i Vexil·lologia (1983-2007). El 1995 va ser el promotor i un dels fundadors de l'Institut d'Estudis Nobiliaris Catalans i tretze anys més tard va fundar l'Institució Catalana de Genealogia i Heràldica (ICGenHer). Des dels anys vuitanta ha estat assessor d'arxius catalans, de la Generalitat de Catalunya i d'altres administracions sobre escuts i banderes. Un dels seus treballs més importants ha estat la creació de la base de dades de les cases sobiranes del món. Entre altres distincions ha rebut la Creu de Sant Jordi (2000) i la Medalla d'Honor de la Ciutat (2008) de l'Ajuntament de Barcelona.

fill es decideixi segons l'ordre alfabètic dels cognoms dels pares. Què li sembla?

—«Això que volen fer és una barbaritat immensa! És posar fi als llinatges i les famílies, que pel que es veu és el que pretenen els que diuen que són d'esquerres i que això és el progrés. Jo crec que és anar enrere. El 1999 es va decidir que si una parella no es posava d'acord per veure quin era el primer cognom del fill, es posaria el del pare. En canvi, les feministes obsessives consideren que això encara és discriminatori i ara es podrà decidir segons l'ordre alfabètic del cognom del pare o la mare. Si es fa així, d'aquí a uns anys només hi haurà cognoms que comencin amb a, b o c, i els de la r, s, t... desapareixeran. Precisament el model espanyol, amb el cognom del pare i el de la mare, és el millor que hi ha a Europa».

—En això som més moderns i avançats?

—«Aquí, en casar-se, la dona manté el seu cognom, mentre

que a Europa fins fa pocs anys l'únic cognom que quedava era el de l'home. A Portugal, el primer cognom d'un fill és el de la mare i el segon, el del pare, però el que passa de generació en generació i no varia mai és el segon. En el nostre sistema, fins ara hi havia una seguretat històrica, genealògica i jurídica que ens permetia saber que el meu pare es deia Fluvià, igual que el meu avi, i el meu besavi... Ara bé, tenint en compte que aquí, als 18 anys, els fills es poden tornar a canviar els cognoms, hi haurà un cacau tan gran, que d'aquí a un temps, quan es vulgui fer una genealogia o trobar una persona costarà moltíssim».

—Gràcies a la genealogia seríem capaços d'arribar fins a l'home de Neandertal?

—«No! Pensi que els cognoms es formen entre els segles X i XII, i no és fins al s. XIII que tothom ja en té. Fins llavors només hi havia el nom».

—Per què?

—«Perquè es va perdre el cos-

Armand de Fluvià a casa seva, entre quadres, fotos personals i diversos títols que certifiquen els seus coneixements en heràldica i genealogia. / ORIOL DURAN

AF

tum que hi havia a l'Imperi Romà de tenir un *prenom*, un *cognomen*, un *nomen* i un *agnomen*. Per exemple, Publi Corneli Escipió l'Africà. El *cognomen* feia referència als gens, a la tribu a la qual es pertanyia, i l'*agnomen* era el sobrenom».

—A la majoria de fires medievals que es fan, sempre hi ha alguna parada que et ven l'escut del teu cognom. Si només es poden fer escuts dels llinatges, ens enreden?

—«Res, tot això és un frau. Són escuts d'altres famílies. A Catalunya, almenys, i mentre no es demostrï el contrari, només tenien escut les famílies nobles. Jo puc fer, i he fet, certificacions d'armes per a una persona i els seus descendents per línia masculina, per a tots els que es diuen igual. Però sempre amb la condició que damunt de l'escut no hi posin ni una corona—que només és per als títols (baró, vescomte, comte, marquès, duc...)—ni un casc—que és per als nobles. Aquella persona pot patentar aquell escut i utilitzar-lo només ella. Evidentment serà un escut no repetit perquè no n'hi pot haver dos d'iguals».

—Catalunya no té escut des de l'Estatut d'Autonomia de l'any 1979?

—«Miri, això, en aquest país que tant volem per a la nostra independència i tant parlem dels nostres símbols, és una cosa incomprendible. Catalunya té l'escut més antic d'Europa i de la Península Ibèrica —almenys el primer document data de l'any 1150, la qual cosa vol dir que aquest escut penja d'un segell d'un pergami de Ramon Berenguer IV—. Això vol dir que la matriu per fer aquest segell es calcula que pot ser del 1135, aproximadament. Però Catalunya avui en dia és l'únic país al món i l'única autonomia espanyola que no té escut, perquè a l'Estatut encara ara s'hi diu: 'Els símbols nacionals de Catalunya són la bandera, l'himne i la festa'».

—Li ho ha fet saber, al govern de la Generalitat?

«Els cognoms es formen entre els segles X i XII i al segle XIII tothom en té»

«En aquest país es pensen que l'emblema de la Generalitat és l'escut»

«Molts pobles s'entesten a tenir els quatre pals; creuen que així són més catalans»

«Catalunya és dels pocs països on les dones podien heretar títols»

—«Quan s'estava discutint el projecte d'Estatut al Parlament català, com a assessor d'heràldica i genealogia de Catalunya vaig enviar un escrit a tots els grups parlamentaris i al president amb la descripció correcta, científica, acadèmica i objectiva de com havia de ser l'escut i la bandera catalanes, però no em van fer cap cas. Continuen parlant només de la bandera i les seves barres, quan en heràldica les barres són diagonals, els pals són verticals i les faixes, horitzontals. Per tant, quan molta gent em pregunta quin escut té Catalunya li dic que ara no en té».

—Mentrestant els aragonesos fan el que poden per tal d'apropiar-se'l...

—«Des de l'any 1978 els aragonesos pretenen que la nostra bandera i el nostre escut són seus. Ells, al seu Estatut, van dir que la bandera d'Aragó seria la tradicional groga amb quatre faixes roges i aquí no va protestar ningú. L'única diferència és que després a la bandera hi plantifiquen l'escut d'Aragó, tot i que generalment no hi és. No és que Aragó no tingui dret a les quatre faixes o quatre pals com la nostra bandera, però ha de dur alguna cosa més. A Mallorca, per exemple, tenen els quatre pals més una banda blava a l'escut i, a la bandera, els quatre pals i un pal morat amb el castell a dins».

—I si ara Catalunya volgués reclamar el seu escut ho tindria molt difícil?

—«No! Res. Només ho hauria d'afegir a l'Estatut. Però en aquest país es pensen que l'emblema de la Generalitat és l'escut de Catalunya. I allò és un emblema, perquè com a escut no es pot descriure. L'escut de Catalunya, igual que el de Barcelona, a dalt porta una corona reial, però com que no tenen ni idea d'heràldica, es pensen que això vol dir borbó o monàrquic, quan en realitat significa sobirania. L'escut de Barcelona l'hi porta com a cap i casal d'un antic estat, i el de Catalunya, com a estat sobirà que havia estat, també l'ha de

dur. Què ha passat a tots aquells països que havien perdut la sobirania per ocupació de la Unió Soviètica? Que quan han recuperat els escuts. La corona de l'escut d'Hongria és corona reial, igual que la de Montenegro, Sèrbia, Geòrgia... Rússia també ha restablert la corona imperial dels antics tsars a tots els escuts. No hi fan fàstics, perquè significa que són estats sobirans».

—Ara que parlava de l'escut de Mallorca, tant el de València com el de Palma —i com abans el de Barcelona— duen un ratpenat, símbol de Jaume I. Per què un ratpenat?

—«En realitat no era un ratpenat sinó una vibra. El que passa és que aquella vibra —una mena de serp alada, com un drac si es vol—, que utilitzaven com a cimera en el casc i en els escuts alguns dels nostres monarques, s'ha convertit en un ratpenat. Jo m'he trobat amb escuts de pobles de Catalunya en què una ploma d'au —l'atribut de sant Genís— s'havia convertit en un sable. O que un anyell s'havia transformat en un gos».

—Hi ha algun escut català que vostè consideri una autèntica aberració?

—«N'hi havia. L'any 1980 la Generalitat de Catalunya em va cridar per posar ordre al caos que hi havia als escuts municipals. Molt pocs municipis tenien escut; tenien un segell i el que feien era posar un senyal al segell. Aleshores el que s'ha fet és, d'acord amb el municipi i amb les lleis de l'heràldica, posar el senyal dins d'un escut. Hi ha molts pobles que s'entesten a tenir els quatre pals, perquè creuen que així són més catalans. Això és absurd. La disposició vigent a Catalunya diu que només tenen dret als quatre pals aquells als quals històricament els correspongui, però no hi ha manera. Hi ha gent molt tossuda i molt ignorant».

—Canviant de tema, algunes condecoracions que dóna avui la Generalitat de Catalu-

nya, com la Creu de Sant Jordi, la medalla President Macià i la medalla Narcís Monturiol, van ser proposta seva.

«Sí, el president del Parlament als anys vuitanta, Miquel Coll i Alentorn, amic meu de feia molts anys, em va demanar quines condecoracions podia concedir la Generalitat. Jo li vaig proposar aquestes tres i van ser totes acceptades. La de la medalla President Macià, per mèrits al treball, no la vaig proposar de nou, sinó que es restablís».

—A part d'assessorar la Generalitat de Catalunya, també ha assessorat el rei Joan Carles I pel que fa al títol de Príncep de Girona.

«A ell directament no, perquè era bastant tossudet, sinó al seu pare, el comte de Barcelona. Quan jo era monàrquic, en una de les recepcions que Joan Carles I va fer al Palau Moja de Barcelona li vaig dir: 'Ja que el general Franco no us deixa utilitzar el títol de Príncep d'Astúries, teniu un títol que no us podria negar. El primogènit dels comtes de Barcelona és príncep de Girona'. I ell em va dir: 'No, jo no sóc príncep; sóc duc de Girona perquè el ducat és feudal'. Això no és veritat, perquè tan feudal era el ducat com el principat. Aleshores vaig escriure un informe al seu pare, al comte de Barcelona i duc d'Atenes i Neopàtria, sobre tota la història del ducat i després principat de Girona.»

—Títol que ara ostenta el príncep Felip...

«Sí. I a més a més del principat de Girona, el primogènit de la corona catalanoaragonesa tenia els títols de duc de Montblanc, comte de Cervera i senyor de Balaguer. Ens agradi o no, el descendent directe que té més drets a la corona de Barcelona i a la d'Aragó és l'actual rei Joan Carles I».

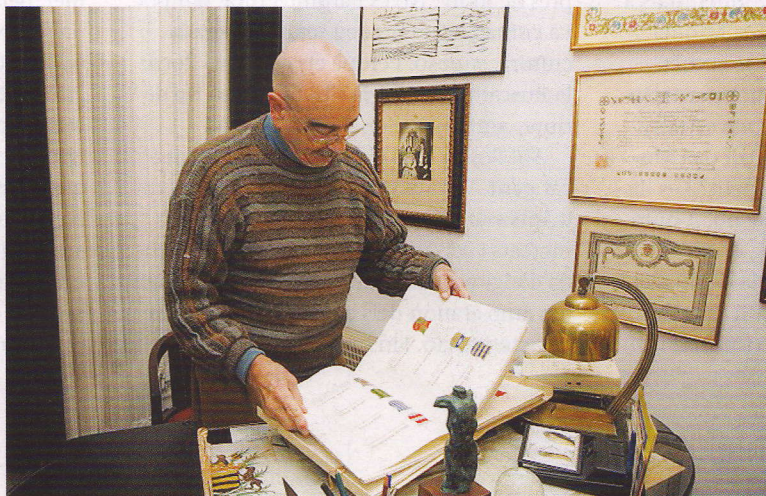
—Però de què li serveix a la monarquia espanyola acumular tants títols?

«No és acumular. Totes les monarquies, per donar més ressonància als hereus, els donaven

uns títols: a Anglaterra és príncep de Gal·les; a Itàlia, príncep de Nàpols; a Holanda, príncep d'Orange... A tots els països el primogènit tenia uns títols. I també n'hi havia per als segons fills. A Espanya el títol del segon hauria estat comte d'Urgell, però només van tenir un fill...»

—Creu que té sentit que hi continuï havent monarquia a l'Estat espanyol?

«Potser era la forma menys traumàtica d'acabar el règim franquista. En aquella època jo era monàrquic perquè pensava: 'Una república no l'acceptarà ni l'Església, ni la banca, ni l'exèrcit'. El que passa és que avui en

De Fluvià consultant un llibre d'escuts. / ORIOL DURAN

dia sembla que les monarquies han perdut el nord i ni elles mateixes hi creuen. Fan tot el possible per desvirtuar-les. La monarquia no és una institució democràtica, perquè se serveix de l'herència. Voler modernitzar, democratitzar i popularitzar una institució que, per essència, no ho és, és absurd. D'aquí a uns anys només quedaran els reis de les baralles de cartes i la reina d'Anglaterra».

—Vostè ho deu saber: hi ha molts descendents il·legítims de la monarquia espanyola?

«Sí, sí. A la Institució Catalana de Genealogia que vaig fundar i presideixo hem fet un programa de genealogia que, des-

Els divuit reis Lluïsos de França

L'estudi dels reis visigots, el que anys enrere era un autèntic os per a molts estudiants de batxillerat, per a Armand de Fluvià va significar un revulsiu. El seu interès per les cases sobiranes va començar als 14 o 15 anys, quan va voler indagar la relació que devien tenir entre ells els divuit reis Lluïsos de França. Així va iniciar una recerca pel món dels llinatges que no ha tingut aturador. Del

prés d'haver vist els que existien, crec que és el millor que hi ha avui. Per internet es pot consultar a www.gdsystem.net. Estic fent la genealogia de totes les cases sobiranes del món, des dels faraons i els emperadors de Xina o Japó, fins als reis de Madagascar, passant pels inques i els asteques. De totes elles recullo dades de naixement (quan se sap), matrimoni, defunció, títols, regnat, etcètera. En tinc introduïdes més de 54.500 i hi ha totes les línies il·legítimes, bastards... Tot».

—Per tant, doncs, el rei Joan Carles I té fills il·legítims?

«Es diu que té, si més no, un fill o filla amb una catalana que viu a Mallorca. També parlen d'un fill o filla que va tenir amb una noble italiana, i per altra part s'ha dit que és el pare del fill d'una comtessa casada a Madrid...»

—I pel cantó de la reina Sofia?

«No, ella sap bé quin és el seu paper perquè és filla de reis. De fet, ella descendeix de Gengis Khan, el famós conqueridor de tot Àsia».

—A Catalunya ens en queden poques, de famílies nobles?

«No, en queden força, però els grans títols han passat a famílies caste-

llanes. Aquí, la família de més prestigi històric i nobiliari eren els Sentmenat, dels quals hi havia dues branques: els marquesos de Sentmenat Grans d'Espanya i els marquesos de Castellsosrius. Doncs bé, el títol de marquesat de Castellsosrius Gran d'Espanya i la baronia de Santa Pau dels Sentmenat, una de les famílies més prestigioses de Catalunya, sembla ser que passarà a la família de Pedro J. Ramírez, perquè el títol va anar a parar d'un Sentmenat a una seva neboda, la dissenyadora de moda Ágata Ruiz de la Prada. I això perquè Catalunya és dels pocs països del món on les dones podien heretar títols».